

فیلم‌های مشهور، کتاب‌های مهجور

نگاهی به میزان فروش ۱۰ کتاب که فیلم‌های مشهوری از آنها اقتباس شده است

نام کتاب	نویسنده	میزان فروش	انتشارات ترجمه کتاب	سال تولید ترجمه
بلبل	کریستین هانا	بیش از ۴٫۵ میلیون نسخه	علم	۱۳۹۵
قصه‌های نابل	النا فرانته	بیش از ۱۵ میلیون نسخه	ثالث	۱۴۰۲
انجمن ادبی و پای پوست سیب پوست پخته گرنزی	مری آن شیفر و آنی باروز	بیش از ۷٫۵ میلیون نسخه	نیلکان	۱۴۰۲
پرنده رنگین (پرواز را به خاطر بسپار)	کاشینسکی	---	نگاه	۱۳۹۸
باران سیاه	ماسوجی ایبوze	---	چشمه	۱۳۹۳
پیرمرد و اسلحه	دیوید گران	---	ترجمه نشده	---
تونی و سوزان	آستین رایت	بیش از ۵ میلیون نسخه	نوشته	۱۴۰۰
جاده	کورد مک کارتی	بیش از ۵ میلیون نسخه	مروارید	۱۳۹۸
بازمانده روز	کازوئو ایشی‌گورو	---	ماهوت	۱۳۹۷
کتاب دزد	مارکوس زاساک	بیش از ۸ میلیون نسخه	شور	۱۳۹۰

طاهره حسلو خبرنگار

ری بردبری، نویسنده و فیلمنامه‌نویس آمریکایی درباره فیلم‌های اقتباسی می‌گوید: «ساختن تصویری واحد از آنچه میلیون‌ها نفر در ذهن خود ساخته‌اند.» این نقل قولی است درباره فیلم‌هایی که از سال‌ها پیش تا به امروز در سینمای جهان سهم قابل توجهی را به خود اختصاص داده‌اند. آفرینشی ترکیبی از جادوی کلمات با جادوی سینما که همواره مورد استقبال مخاطبان سینما بوده است. براساس گزارش Stephen Follows یکی از تحلیلگران داده معتبر صنعت فیلم، حدود ۵۲ درصد از پر فروش‌ترین فیلم‌های هالیوودی بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۷ اقتباسی بوده‌اند. البته این آمار شامل فیلم‌هایی است که اقتباس خود را از منابع گوناگون مانند کتاب‌ها، کمیک‌ها، نمایشنامه‌ها، داستان‌های کوتاه و حتی بازسازی فیلم‌های قدیمی انجام داده‌اند. به دلیل مورد توجه بودن صنعت فیلم و سریال در بین مخاطبان گسترده و طیف‌های گوناگون همواره اقتباس سینمایی با سریالی از یک اثر مکتوب باعث جلب توجه بیشتر شده است. از سری کتاب‌های تخیلی ارباب حلقه‌ها، بازی تاج‌وتخت یا زنان کوچک که پیش از ساخته شدن نسخه تصویری شان محبوب خوانندگان بودند تا کتاب‌های کمتر برجسته‌ای که پس از به نمایش درآمدن فیلم یا سریال

اقتباسی‌شان مورد استقبال قرار گرفته و فروش بی‌سابقه‌ای را تجربه کردند. گرچه چرخه بالا رفتن فروش کتاب‌ها با ساخته شدن اثر نمایشی آن می‌تواند ضربه‌ای به کتاب‌های کمتر شناخته شده با مضامین عمیق‌تر بزند که از شانس کمتری برای تبدیل شدن به نسخه تصویری برخوردارند. همچنین بررسی فهرست آثار اقتباسی نشان می‌دهد کتاب‌هایی با ژانرهای تخیلی و جادویی، داستان‌های رمانتیک بدون محتوای ارزشمند و آثار مربوط به جنگ جهانی با محوریت هولوکاست و بهبود سستی بیشتر مورد استفاده فیلمنامه‌نویسان و کارگردانان قرار گرفته‌اند. به این معنا که تولیدکنندگان آثار نمایشی بیش از هر چیز از زاویه تجاری و عامه‌پسندانه دست به انتخاب آثار مکتوب برای اقتباس می‌زنند و این گونه بسیاری از ژانرها و نویسندگان کمتر شناخته شده و کتبی که قابلیت تصویرسازی ندارند در وضعیت بحرانی‌تر آمار مطالعه کتاب، منوری تر خواهند شد. اما از طرفی تاثیر مستقیم تولید این آثار بر میزان فروش می‌تواند نقشه راه مناسبی برای مترجمان و ناشران داخلی باشد که کتاب‌هایی از این دست را در فهرست نشر خود وارد کرده یا کتب اقل‌ترجمه شده را به این دلیل به بازار فروش قابل توجه بازگردانند. به این بهانه در ادامه به معرفی کتاب‌هایی می‌پردازیم که فیلم‌های سینمایی یا سریالی‌هایی از آنها اقتباس شده اما با وجود فروش بالا در کشورهای مختلف کمتر مورد توجه مخاطبان داخلی قرار گرفته‌اند.

«بلبل» اثر کریستین هانا

کریستین هانا از نویسندگان محبوب اقتباس‌کنندگان است. چهار رمان از آثار او یعنی «جبهه خردی»، «تنهایی بزرگ»، «زنان» و «بلبل» به فیلم تبدیل شده و رمان «کوچه کرم شب تاب» نیز یکی از سریال‌های اصلی نتفلیکس بوده است. رمان بلبل در فرانسه تحت اشغال نازی‌ها در جنگ جهانی دوم روایت می‌شود و داستان دو خواهر به نام‌های ویان و ایزابل است که با وجود تفاوت‌های زیاد در شخصیت و دیدگاه‌هایشان هر کدام به شیوه‌ای متفاوت با سختی‌های جنگ مقابله می‌کنند. این رمان تمرکز ویژه‌ای بر نقش زنان و تاثیرگذاری آنان بر جنگ دارد. بلبل اولین بار در سال ۲۰۱۵ منتشر شد و ترجمه فارسی آن نیز در سال ۱۳۹۵ توسط انتشارات علم انجام شده است. این رمان تا سال ۲۰۲۳ بیش از ۴٫۵ میلیون نسخه در ایالات متحده فروخته و به ۴۵ زبان ترجمه شده است. نسخه سینمایی آن که قرار است توسط کمپانی Tristar Pictures ساخته شود با داستان‌های پرفرازونشیبی که بخشی از آن به دلیل همه‌گیری ویروس کرونا بود مواجه شد و هنوز به اتمام نرسیده، اما در سال ۲۰۲۳ ال فانیگ یک بازیگر اصلی آن ایستاد و بازی کرد این پروژه به نتیجه خواهد رسید.

۵ جلدی قصه‌های نابل اثر النافرانته

فرانته نام مستعار نویسنده زن ایتالیایی است که در قالب رمانی پنج جلدی داستان دو دوست صمیمی به نام‌های لی‌لا و النارا را کدکی تا پیری روایت می‌کند. قصه دو شخصیت اصلی در یک محله فقیرنشین نابل در دهه ۱۹۵۰ آغاز می‌شود و در ادامه سرنوشت هر کدام تحت تاثیر تغییرات طبقه اجتماعی و تحولات سیاسی و اقتصادی ایتالیا دستخوش تغییر قرار می‌گیرد. فرانته با ظرافتی تمام در این رمان پیچیدگی‌های روابط انسانی، تاثیرات محیطی بر سرنوشت انسان‌ها، مبارزه برای هویت‌یابی نسل جوان در جامعه‌ای ملتهب، تحولات سیاسی اجتماعی در ایتالیا پس از جنگ جهانی دوم و... را روایت می‌کند. این رمان تحسین شده تاکنون به بیش از ۱۵ میلیون نسخه فروش در سراسر جهان رسیده و به حدود ۴۰ زبان ترجمه شده است. اقتباس آن اثر در قالب یک سریال تلویزیونی ۲۴ قسمتی به نام «دوست‌دشمن» انگیزمن توسط HBO انجام شده که محصول مشترکی بین ایتالیا و آمریکا است. بخش این سریال از سال ۲۰۱۸ آغاز شد و فصل آخر آن نیز در مارس ۲۰۲۲ به عنوان آخرین جلد از مجموعه رمان‌های نابل تمدید شده است. ترجمه این مجموعه به صورت کامل توسط نشر ثالث در سال ۱۴۰۲ منتشر شده است.

«انجمن ادبی و پای پوست سیب پوست پخته گرنزی» اثر مری آن شیفر و آنی باروز

رمانی تاریخی تخیلی دیگر که حول محور زنی به نام ژولیت اشتون شکل می‌گیرد. او پس از جنگ جهانی دوم و در سال ۱۹۴۶ از طریق نامه‌نگاری با افراد یک جزیره به دنبال الهام برای نوشتن کتاب جدیدش می‌گردد. ژولیت طی این نامه‌نگاری‌ها با ساکنان جزیره گرنزی و یک انجمن ادبی آشنا می‌شود که در دوران اشغال نازی‌ها تشکیل شده تا از کنترل آنها دوری کنند. ژولیت تصمیم می‌گیرد به گرنزی سفر کند که این سفر باعث می‌شود او با تاثیرات جنگ بر زندگی مردم و قدرت مقاومت دوستی در برابر سختی‌ها آشنا شود. به نوعی نویسنده سعی دارد توجه مخاطب را به تاثیر ادبیات بر شرایط دشواری همچون جنگ جلب کند. این کتاب پس از انتشار در سال ۲۰۰۸ فروش نسبتاً خوبی داشت اما اقتباس سینمایی این اثر به همین نام در سال ۲۰۱۸ باعث افزایش فروش آن شد. به‌طور کلی بیش از ۷٫۵ میلیون نسخه از این رمان در جهان فروخته و کتاب به بیش از ۳۰ زبان ترجمه شده است. ترجمه فارسی این اثر نیز در سال ۱۴۰۲ توسط نشر نیلکان منتشر شده است.

«پرنده رنگین» اثر کاشینسکی

این کتاب که ترجمه فارسی آن در ایران به نام «پرواز را به خاطر بسپار» توسط نشر «نگاه» در سال ۱۳۹۸ منتشر شده، داستان پسری بی‌نام‌نشان است که در طول جنگ جهانی دوم از روستایی به روستای دیگر در اروپای شرقی سفر می‌کند. او در طول سفر مواجهه زیادی با انواع خشونت‌های بی‌حد و حصر و برخورد های غیرانسانی مردم نسبت به خود و دیگران دارد. این کتاب به دلیل تصویرگری‌های بسیار صریح و بی‌رحمانه مورد انتقاد برخی منتقدان قرار گرفته اما برخی دیگر نیز به دلیل قدرت کاشینسکی در روایت این صحنه‌ها آن را ستوده‌اند. اقتباس سینمایی این اثر نیز محتوای تلخ و زنج‌آور آن را در قالب تصاویر سیاه‌وسفید به همان صراحت به تصویر کشیده است. این اقتباس در سال ۲۰۱۹ به کارگردانی وچلاف مارهول ساخته شده که نامزد جوایز متعددی در جشنواره ونیز نیز شده است. به دلیل نگارش نسخه اصلی کتاب در سال ۱۹۶۵ آمار دقیقی از میزان فروش کتاب موجود نیست اما این رمان بارها تجدید چاپ و به بیش از ۳۰ زبان ترجمه شده است.

«کتاب دزد» اثر مارکوس زاساک

کتاب دزد نخستین بار در سال ۲۰۰۵ منتشر شد. داستان دختری به نام الیز میمی‌سزا که در دوران جنگ جهانی دوم روایت می‌شود. الیز عاشق کتاب‌ها و داستان‌هاست و به دلیل شرایط جنگی برای دست‌نکشیدن از علاقه خود تصمیم به دزدی کتاب می‌گیرد. زاساک در قالب این داستان به بررسی مفاهیم مختلف همچون قدرت کلمات، تاثیرات جنگ بر زندگی انسان‌ها و اهمیت خانواده می‌پردازد. این کتاب پس از انتشار موفق به دریافت جوایز و نامزدی جوایز متعددی شد. فیلم اقتباس شده از این اثر در سال ۲۰۱۳ به کارگردانی بریان پرتیاس ساخته شده که اثری وفادار به متن محسوب می‌شود. کتاب دزد در سطح جهانی به بیش از هشت میلیون نسخه فروش دست پیدا کرده و به چندین زبان نیز ترجمه شده و به دلیل تقد‌های مثبتی که دریافت کرده می‌توان آن را یکی از کتب مورد استقبال در ادبیات معاصر دانست. ترجمه فارسی کتاب نیز در سال ۱۳۹۰ توسط نشر شور به چاپ رسیده است.

«پیرمرد و اسلحه» اثر دیوید گران

داستان واقعی جنایتکار و سارق مشهور آمریکایی «فارست تاکر» که در طول زندگی ۷۰ ساله‌اش به خاطر فرارهای متعدد از زندان و مهارت‌های فوق‌العاده در سرعت مسلحانه به شهرت رسیده بود. دیوید گران نویسنده محبوب آمریکایی در جذب مخاطب برای این اثرش نیز موفق بود و پیرمرد و اسلحه توانست در فهرست‌های پرفروش قرار بگیرد. همچنین انتشار نسخه اقتباسی این اثر در سال ۲۰۱۸ باعث توجه بیشتر به آن شد. این فیلم به کارگردانی دیوید لوری و با بازی رابرت رد فورد به یکی از آثار مورد توجه آن سال تبدیل شده و بازیگر نقش اصلی به خاطر این نقش آفرینی توانست نامزد جوایز متعددی شود. نکته قابل توجه ترجمه نشدن این کتاب به زبان فارسی است که به دلیل استقبال مخاطبان از سبک داستان‌های جنایی و واقعی می‌تواند گزینه خوبی برای ناشران باشد.

«بازمانده روز» اثر کازوئو ایشی‌گورو

بازمانده روز رمان برنده جایزه بوکر در همان سال انتشار خود، یعنی سال ۱۹۸۹ است. داستان کتاب در سال ۱۹۵۶ و در دوران پس از جنگ جهانی دوم روایت می‌شود. شخصیت اصلی، «استین» در خانه‌ای کوچک در انگلستان زندگی می‌کند و به یادآوری زندگی و کارهای گذشته‌اش در خانه‌ی لرد دارلینگتن می‌پردازد. این کتاب با روایت ظریف پیچیدگی‌های روابط انسانی و تحلیل‌های اجتماعی و روان‌شناختی جزء آثار ماندگار ادبیات معاصر شناخته می‌شود. در سال ۱۹۹۳ فیلمی به کارگردانی جیمز آیووری براساس این رمان و با بازی آنتونی هاپکینز ساخته شد که موفقیت‌های زیادی کسب کرد. آمار دقیقی از فروش این کتاب در دسترس نیست اما با توجه به مورد استقبال قرارگرفتن نسخه سینمایی آن می‌توان تخمین زد که بازمانده روز به فروش جهانی چند میلیون نسخه دست یافته است.

«جاده» اثر کورد مک کارتی

این کتاب که در سال ۲۰۰۶ برای اولین بار منتشر شده داستان پدر و پسری را روایت می‌کند که در دنیایی پسا-آخرالزمانی و کاملاً تخریب شده برای بقا تلاش می‌کنند. این کتاب از سوی منتقدان به خاطر قدرت داستانی و توانمندی در بیان احساسات عمیق انسانی مورد توجه قرار گرفت و توانست در سال ۲۰۰۷ جایزه ادبی پولیتزر را از آن خود کند. جاده توانست در لیست پرفروش‌های نیویورک تایمز قرار بگیرد و به فروش بیش از پنج میلیون نسخه دست پیدا کند. فیلم اقتباسی از این رمان نیز در سال ۲۰۰۹ توسط جان هیلکوت ساخته شد که به دلیل وفاداری به رمان و ساخت قوی مورد توجه قرار گرفت.

«باران سیاه» اثر ماسوجی ایبوze

«در دفتر کارخانه شوهر عمه چند بار اشک ریخت، هیروشیما! شهر سوخته، شهر خاکستر، شهر مرگ و شهر نابودی. جنازه‌های اثباته برهم نرفتن کنگدن خاموش جنگند.» کتابی تاثیرگذار و تکان‌دهنده که اولین بار در سال ۱۹۵۵ توسط نویسنده‌ای ژاپنی منتشر شد. داستان کتاب به شکل ملموسی زنج‌ها، دردها و پیامدهای بمباران اتمی هیروشیما توسط آمریکا در پایان جنگ جهانی دوم را روایت می‌کند. قصه حول محور «شی‌نوما» و خانواده‌اش که از بازماندگان این انفجار هستند می‌چرخد و تلاش‌های آنان برای بازسازی زندگی پس از حادثه را نشان می‌دهد. نام کتاب نیز به بارانی اشاره دارد که بعد از انفجار بمب اتمی، به دلیل آلودگی رادیواکتیو از آسمان فروریخت و مردم منطقه را تحت تاثیر قرار داد. گرچه به دلیل قدیمی بودن این رمان نیز آمار دقیقی از فروش آن موجود نیست اما این کتاب یکی از آثار برجسته

«تونی و سوزان» اثر آ.اس.دی. جی

کتاب مهیج و پیچیده‌ای که در سال ۱۹۹۳ به قلم آستین رایت نوشته شد و در سال ۲۰۱۶ کارگردان مشهور آمریکایی تام فورد اقتباس سینمایی آن را با نام «حیوانات شب‌زی» ساخت. داستان سوزان زنی که با یک رمان نوشته شده توسط همسر سابقش تونی مواجه می‌شود. این رمان داستان پیچیده و پرتنش درباره خشونت و انتقام می‌گوید. پس از مطالعه کتاب سوزان متوجه می‌شود داستان به‌طور غیرمستقیم به زندگی واقعی او و رابطه‌های گذشته‌اش ارتباط پیدا می‌کند. پیشرفت دو قصه موازی در کنار هم که با ساختار داستانی خاص خود و تحلیل‌های عمیق و روانشناختی آن علاوه بر جذب مخاطب باعث شد تا نسخه سینمایی آن علاوه بر جذب مخاطب

بر فروش کتاب نیز تاثیر مثبتی بگذارد به گونه‌ای که فیلم حیوانات شب‌زی نامزد سه جایزه گلدن گلوب و دو جایزه اسکار شد و به فروش جهانی بیش از ۳۰ میلیون دلار دست یافت. نسخه ترجمه فارسی کتاب نیز در سال ۱۴۰۰ توسط انتشارات «نوشته» منتشر شده است.